

ת"פ 14861/03/13 - מדינת ישראל נגד יעקב חיים אלוז

בית משפט השלום באילת

12 פברואר 2014

ת"פ 14861-03-13 מדינת ישראל נ' אלוז

בפני כב' השופט יוסי טופף
המאשימה:
נגד
הנאשם:
מדינת ישראל
יעקב חיים אלוז

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד שחר עידן

הנאשם וב"כ - עו"ד פורת - ס"צ

גזר דין

האישום וההרשעה

1. ביום 13.5.2013 הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו בכתב האישום מתוקן, בעבירות הבאות: נהיגה פוחזת ברכב לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); הפרעה לשוטר בשעת במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין; נהיגה ברכב מנועי ללא רישיון לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**") ושימוש ברכב ללא פוליסה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970.

2. בהתאם לכתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי, הנאשם לא היה מורשה לנהיגה ברכב מנועי בישראל. ביום 27.7.2012 בסמוך לשעה 4:10, נהג הנאשם ברכב מסחרי ששייך לאחר (להלן: "הרכב") ועימו שתי נוסעות. במסגרת פעילות אכיפה משטרתית, סימן שוטר לנאשם לעצור בצד הדרך. הנאשם לא עצר את הרכב והמשיך בנסיעה מהירה ברחובות העיר אילת, תוך כדי חציית כיכרות בצורה מסוכנת ואילץ רכבים אחרים לעצור. כל אותה עת, דלקו השוטרים בעקבות הנאשם והבהבו לו באורות ניידת המשטרה. לבסוף, עצר הנאשם את הרכב ונמלט רגלית אל כיוון מרכז מסחרי בעיר.

טיעוני הצדדים לעונש

3. ב"כ המאשימה, עו"ד קביץ, עמדה על חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, על הסכנה שנשקפה

ממעשיו לעצמו, לשוטרים ולעוברי הדרך וטענה לענישה מוחשית ומרתיעה.

צוין כי רק חודשים ספורים עובר למועד האירוע, הועמד הנאשם לדין בבית משפט השלום לנוער בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה ובית המשפט נמנע מהרשעתו והשית עליו פסילת רישיון, פסילת מותנית ברת הפעלה במקרה דנא והתחייבות כספית, ועל אף זאת לא היה בכך כדי להרתיעו מלשוב ולבצע את העבירות נשוא כתב האישום.

המאשימה נתנה דעתה גם לנקודות הזכות העומדות לנאשם, ביניהן: גילו הצעיר, השינוי באורחות חייו, המלצות שירות המבחן, היותו חייל בשירות סדיר, לקיחת האחריות למעשיו ושילובו של הנאשם במסגרת טיפולית במסגרת שירות המבחן. לאור זאת, הודיעה התובעת כי לא תעתור לענישה בדרך של מאסר בפועל, אך תבקש הטלת ענישה מוחשית שתכלול פסילה בפועל, בשל חובת הפסילה בעבירה של נהיגה פוזת ברכב לפי סעיף 38(1) לפקודת התעבורה. התביעה הציגה את גמר הדין של בית משפט השלום לנוער בירושלים, בעניינו של הנאשם, מיום 13.2.2012 (ת/1) וגיליון רישומו הפלילי (ת/2).

בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של הנאשם, עתרה המאשימה לענישה בדרך של מאסר על תנאי, פסילה על תנאי, הפעלת הפסילה המותנית, הפעלת ההתחייבות וקנס כספי.

4. ב"כ הנאשם, עו"ד פורת, לא הקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם, אך טען כי מדובר ב"שובבות נעורים" ומאז שהנאשם התגייס לצה"ל הוא שינה את דרכיו ואורחות חייו. הסנגור הפנה לאמור בתסקירי שירות המבחן ועתר לאמץ את המלצותיהם: הימנעות מפסילה בפועל והארכת תקופת הפסילה המותנית לצד הטלת צו מבחן. הסנגור הדגיש כי הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, הן במשטרה והן בבית המשפט וחסך מזמנו של בית המשפט, הביע חרטה ושינה את אורחות חייו באופן חד משמעי עם גיוסו לצה"ל. צוין כי הנאשם מוערך בצבא ואף קיבל לאחרונה תעודת הצטיינות. נטען כי הנאשם עבר כבר דרך והפך מנער שובב למפקד האחראי על 60 נהגים הפזורים במקומות שונים ומתוקף תפקידו דואג לבקר אותם, לעמוד על מצוקותיהם ולפקח עליהם.

נטען כי המעשים שבבסיס עבירות כתב האישום בוצעו בשל פחד רגעי ומשיקולים מוטעים. הנאשם ברח מהשוטר מהחשש שייתפס כשהוא מבצע עבירה של נהיגה ללא רישיון, בסמוך לגיוסו לצה"ל. צוין כי מאז אירוע כתב האישום לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים הן בתחום הפלילי והן בתחום התעבורתי.

באשר לפסילה המותנית, נטען כי לאור הוראות סעיף 36(ו) לפקודת התעבורה, אין הכרח להפעילה וניתן להורות על הארכתה; כך גם ניתן להטיל את עונש פסילת החובה בדרך מותנית, כפי שהדבר מתבקש, לשיטת ההגנה, בנסיבותיו של הנאשם. הסנגור טען כי פסילת רישיון הנהיגה של הנאשם תגרום לעצירת התקדמותו של הנאשם במסלול הצבאי.

הסנגור טען כי הפעלת ההתחייבות הכספית בסך של 3,000₪ מהווה ענישה מוחשית לנאשם, בהינתן העובדה כי הוא חייל בשירות הסדיר, ומצבה הכלכלי של משפחתו אינו מאפשר לה לסייע לו. הנאשם נתן הסכמתו השתלב בהליך טיפולי במסגרת שירות מבחן, וצוין כי למעשה כבר החל הנאשם להשתתף במפגשים קבוצתיים

ההגנה הגישה במסגרת הראיות לעונש את המסמכים הבאים: מכתב המלצה מאת סא"ל שמעון אדרי, מפקד היחידה של הנאשם, מיום 30.9.2013, ממנו עולה כי הנאשם משרת כנהג משא כבד ולשם כך רישיון הנהיגה הכרחי עבורו. נכתב כי מדובר בחייל ממושמע מאוד המבצע את המוטל עליו בצורה מצוינת; מכתב המלצה מרס"ן רוני אלגרבי, מיום 12.5.2013, ממנו עולה כי הנאשם הינו חייל אחראי, מקצועי, ממושמע, אמין ומהווה דוגמה חיובית לכל חבריו בפלוגה. נמסר כי הנאשם מבצע את שלל תפקידיו לשביעות רצון מפקדיו, חנך חיילים צעירים רבים, הדריך ותרם להם מניסיונו. צורפה גם חוות דעת של קצין הבטיחות היחידתי, לפיה הנאשם מתפקד כנהג משא "בצורה תקינה ומיטבית"; תעודת משוב לנהג מיום 8.10.2013 ממנה עולה כי לנאשם ציון בטיחות משוקלל מצוין (97); משוב לנאשם מיום 9.5.2013 ממנה עולה כי הוא נהג מקצועי, בטיחותי, ממושמע, נוהג בהתאם להוראות בצירים מסוכנים, ללא תאונות; חוות דעת מסג"ם איתי כהן, ממנה עולה כי הנאשם נוטל חלק "פעיל במסגרת הצבאית ומשקיע מעל ומעבר" וכי מאז גיוסו בצה"ל חל שינוי משמעותי בדרכי הביטוי וההתנהגות שלו, מגלה רגישות, אכפתיות ומוביל יחד עם חייליו וחבריו פעולות שונות במסגרת היחידה. לבסוף, הוגשה תעודת הצטיינות שהוענקה לנאשם בנובמבר 2013, בשל מילוי תפקידו ותרומתו ליחידה.

5. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה ומסר כי עם גיוסו ביקש לשרת רחוק מביתו, התנתק מחבריו הקודמים ומשקיע את מרצו בתפקידו האחראי בצבא. הנאשם ציין כי ההליך הטיפולי, במסגרת שירות המבחן, מסייע לו והוא מתמיד להשתתף בו.

דין והכרעה

6. תיקון 113 לחוק העונשין שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" התווה את עקרון ההלימה כעיקרון מנחה בענישה לפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו (ס' 40ב לחוק העונשין).

מלאכת גזירת הדין מורכבת ממספר שלבים עיקריים:

תחילה, אקבע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, על בסיס שיקולים נורמטיביים ואובייקטיביים, בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בערך זה, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין (סעיף 40ג לחוק העונשין);

לאחר מכן, אקבע את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בצורך בהרתעת הנאשם (סעיף 40ו לחוק העונשין) והרבים (סעיף 40ז לחוק העונשין) ובנסיבותיו האישיות של הנאשם שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין), כמו גם בנסיבות אחרות ככל שתמצאנה רלוונטיות (סעיף 40יב לחוק העונשין). בכלל זה, אבחן האם ראוי לחרוג מן המתחם לקולא בשל שיקולי שיקום (סעיף 40ד לחוק העונשין) או לחומרא בשל שיקולי הגנה על שלום הציבור (סעיף 40ה לחוק העונשין).

[ראו: ע"פ 2918/13 דבס נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 18.7.2013); ע"פ 1903/13 עיאשה נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 14.7.2013); ע"פ 1323/13 חסן נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 5.6.2013)].

מתחם העונש ההולם

7. מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימות כפי שהוגדר בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין. על מנת ליישמו בית משפט יתחשב בשלושת אלה: ראשית, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם; שלישית, במדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 5.8.2013)). אעמוד להלן על מרכיביו השונים של מתחם העונש ההולם.

8. בענייננו, עסקינן במספר עבירות המהוות אירוע אחד. משכך, אקבע מתחם ענישה לאירוע בכללותו, בהתאם לסעיפים 40ג(א) וסעיף 40ג(א) לחוק העונשין.

9. **הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה:** עבירות של נהיגה פוחזת ברכב, נהיגה ברכב ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח הן עבירות חמורות ולהן פוטנציאל לפגיעה אנושה בציבור הנקלה לנתיב נהיגתו של העבריין. מציאות חיינו מלמדת כי כבישי הארץ הפכו לזירת פשע מסוכנת, הנוכחים בה תדיר אי ציות לחוקי התנועה, נהיגה משולחת רסן והימלטות משוטרי התנועה במרדפים מסוכנים. לא פעם התוצאה היא קיפוח חיי אדם ופגיעה בהם, ולמצער נזק לרכוש. על בתי המשפט לעקור תופעות פסולות אלה מן השורש, בין היתר, באמצעות ענישה מחמירה ומרתיעה. בתי המשפט, בכל הערכאות, חזרו ושנו את חשיבות המלחמה בקטל בדרכים על מנת להגן על חייהם של נהגים והולכי רגל אחרים בכבישי הארץ וזכויות הכלל לנגד דרכים בטוחות.

הנאשם הורשע גם בעבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו ובכך פגע בערכים חברתיים מוגנים של שלטון החוק, שמירה על שלמות גופם וכבודם של אנשי חוק ושמירה על הסדר הציבורי. ערך חברתי משמעותי הוא לשמר מוגנות נדרשת לשוטרים העוסקים באכיפת החוק, על מנת שיוכלו לבצע עבודתם נאמנה וללא הפרעה או חשש. תפקידם של השוטרים קשה והם פועלים בשליחותה של החברה ומסמלים את שלטון החוק. לפגיעה האמורה, היבטים הקשורים באופן מובהק במוסכמות הבסיסיות של היותנו חברה דמוקרטית המכבדת את שלטון החוק וזכויות הזולת, במערכת אכיפת החוק ובצורך להגן על אנשי חוק, המבצעים עבודתם נאמנה, לעיתים בתנאים קשים ומורכבים תוך סיכון שלומם וביטחונם האישי, כשלוחי החברה ושלטון החוק. הנאשם סירב להישמע להוראות השוטר, המשיך בנהיגה פרועה וניסה להימלט מפניו. במעשיו אלה רמס הנאשם את האינטרסים המוגנים והיסודיים של אושיות שלטון החוק ושמירה על הסדר הציבורי.

הנאשם העמיד בסכנה את שלום הציבור, ביטחונו וחייהם של המשתמשים בכבישי הארץ והולכי הרגל, כמו גם את חייו שלו ושל אלה שנסעו עימו ברכב.

בעניין זה, ראו פסיקת בית המשפט העליון בע"פ 10149/08 **מדינת ישראל נ' גוואד מוסלמאן** (ניתן ביום 24.3.2009), שם נקבע בין היתר כך:

"בפסיקה מקיפה ועקבית, שב וחזר בית משפט זה על הצורך לנקוט מדיניות ענישה מחמירה במיוחד ביחס לעבירות שעניינן נהיגה פרועה ונטולת-רסן בכבישי הארץ, המתבצעות תוך סיכון ממשי של חיי אדם - הן של נהגים אחרים בכביש, הן של הולכי רגל, והן של גורמי אכיפת החוק - הנעשית תוך התעלמות מכללי החוק והבטיחות, ומהוראות וציוויי הגורמים המופקדים על אכיפתם. תכליתה של מדיניות ענישה זו לבטא מסר של גמול והרתעה לעבריינים המתפרעים בנהיגה בכבישי הארץ, מסכנים חיי אדם, ונמלטים מגורמי אכיפת החוק אגב סיכונם הם, ולהרתיע עבריינים פוטנציאליים מהתנהגות עבריינית דומה, תוך הבלטת המחיר העונשי שעל העברין לשלם על סיכון חיי אדם הנגרם מהתנהגותו, ועל פגיעתו הקשה בגורמים המופקדים על אכיפת החוק ... מדיניות ענישה מחמירה זו יושמה בפועל גם על נאשמים חסרי עבר פלילי, וכן במקרים בהם לא נילוו לעבירות סיכון חיי אדם עבירות נוספות, וגם כאשר תוצאתה של נהיגה פרועה אגב הימלטות מאנשי המשטרה נסתיימה בדרך נס ללא פגע. בית המשפט אמר בהקשר זה: 'שעת חירום היא בדרכים, הואיל וכמעט בכל יום מצטרפות משפחות רבות למעגל השכול שנגרם בעטייה של נהיגה רשלנית. בנסיבות אלו, כשבתוכנו מסתובבים לא מעטים המעלים, ומדעת, את רף הסיכון בכבישים לשיאים שלא ידענו כמותם, מצווה בית המשפט להחמיר בענישה כדי לתרום את תרומתו לביעורו של נגע זה' (ע"פ 2079/06 אבו עזא נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 7.6.2006))."

10. **מדיניות הענישה בעבירות בהן הורשע הנאשם**, מתחשבת בצורך במאבק בתופעה של **נהיגה פרועה ונטולת רסן בכבישי הארץ, תוך התעלמות מכללי החוק והבטיחות ויצירת סיכון ממשי לחיי אדם לרבות אלה המופקדים על אכיפת החוק**. בחינת מדיניות הענישה במקרים הקרובים ככל הניתן למקרה דנא מצביעה על מגוון עונשים, היות והענישה נקבעה בתלוי בנסיבות המקרה, בהתאם לעבירות הנוספות שהצטרפו ומכאן הקושי לגזור גזירה שווה בינם לבין עניינו. כך למשל:

בעפ"ת (מח' ב"ש) 29946-02-12 **אליעזר אשורוב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 3.12.2012) נקבע כי מתחם העונש ההולם בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה **נע בין מאסר מותנה לבין מאסר בפועל למשך מספר חודשים ואף שנה**, בהתאם לנסיבות העבירה.

בע"פ (מח' חיפה) 5142-11-10 **נעים עומר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 30.12.2010), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות שימוש ברכב ללא רשות, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגה פוזת של רכב, נהיגה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח. על הנאשם, נרקומן שלא הראה נכונות להיגמל, בעל עבר פלילי מכביד הכולל שוד מזוין וקשר לפשע, הוטלו **5 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, 3 חודשי מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה למשך שנה ופסילה על תנאי**.

בע"פ (מח' מרכז) 19907-10-09 **הראל קרווה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 3.2.2010), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות שימוש ברכב ללא רשות, נהיגה ברשלנות, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא תעודת ביטוח. על הנאשם, צעיר בן 20 נעדר עבר פלילי, הוטלו **4 חודשי מאסר בפועל, 8 ו-6 חודשי מאסר על תנאי, פסילה בפועל למשך 3 חודשים ופסילה על תנאי למשך 6 חודשים וקנס כספי ע"ס 2,000 ₪.**

בת"פ (שלום ראשון לציון) 5457-07-10 **מדינת ישראל נ' פרץ לוי** (ניתן ביום 1.2.2012), הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירות שימוש ברכב ללא רשות ונטישה באותו מקום, נהיגה ברכב ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. על הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד ורלוונטי הכולל בין היתר הרשעות בגין נהיגת רכב ללא רישיון נהיגה, פריצה לרכב, הפרעה לשוטר, הוטלו **11 חודשי מאסר בפועל, הופעל מאסר על תנאי בחופף, 8 ו-6 חודשי מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה למשך 12 חודשים והתחייבות ע"ס 10,000 ₪.**

בת"פ (שלום ב"ש) 29936-05-10 **מדינת ישראל נ' מחמד הואשלה** (ניתן ביום 9.8.2010), הורשע נאשם על יסוד הודאתו בעבירות הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגה בפזיזות, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא תעודת ביטוח. על הנאשם, עבריין תנועה סדרתי שבעברו 52 הרשעות קודמות, הוטלו **5.5 חודשי מאסר בפועל, 3 חודשי מאסר על תנאי, פסילה בפועל למשך 24 חודשים וקנס כספי ע"ס 1,000 ₪.**

בת"פ (שלום ראשון לציון) 5005/08 **מדינת ישראל נ' מור בוזגלו** (ניתן ביום 18.4.2010), הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירות הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגה פוחזת ברכב, נהיגה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח. על הנאשם, אסיר בתיק אחר, הוטלו **5 חודשי מאסר על תנאי (בגין עבירות נגד שוטרים), חודש מאסר על תנאי (בגין נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח), התחייבות ע"ס 1,000 ₪ ופסילה בפועל למשך 7 ימים.**

בנוסף, נא ראו: ת"פ 1202-03-13 **מדינת ישראל נ' שאהין** (ניתן ביום 28.5.2013); ת"פ 2687-09 **מדינת ישראל נ' עואדרה** (ניתן ביום 24.1.2010); ת.פ. 4150-09 **מדינת ישראל נ' אבוש** (ניתן ביום 13.1.2010); ת"פ 1045-02-09 **מדינת ישראל נ' ביאטרה** (ניתן ביום 9.2.2010); ת"פ 3059-09 **מדינת ישראל נ' בן סימון** (ניתן ביום 9.5.2010); ת.פ. 10581-08 **מדינת ישראל נ' כהן** (ניתן ביום 22.2.2010); ת"פ 4146-07 **מדינת ישראל נ' קריה** (ניתן ביום 14.12.2009); ת"פ 1654-07 **מדינת ישראל נ' עלמו** (ניתן ביום 17.2.2010).

11. **אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות** (סעיף 40 לחוק העונשין), מצאתי להביא בכלל חשבון, בין היתר, כי חלקו של הנאשם במהלך הדברים היה מרכזי ואף בלעדי. הנאשם נהג בצורה מסוכנת, שהיה בה כדי לסכן את שלומו ובטחונו של ציבור המשתמשים בכביש ואת הנוסעים עמו. אמנם, לא ידוע על נזק בפועל שנגרם ממעשיו של הנאשם, אך הנזק הפוטנציאלי שהיה עשוי להיגרם ממעשיו הינו

משמעויות וחמור ביותר. לא נגרעה יכולתו של הנאשם להבין את מעשיו ואת הפסול הברור שבהם ובכל עת יכל לחדול ממעשיו מבלי שעשה זאת. חששותיו של הנאשם, כך לדבריו, כי תפיסתו על ידי המשטרה תפגע בגיוס הצפוי לצה"ל אין בה כדי הצדקה לביצוע העבירות החמורות שביצע ולא נשמעו סיבות המשמשות לזכות הנאשם בעניין זה. לא נודעה התגרות בנאשם ולא נשמעה טענה לעניין מצוקתו הנפשית עקב מעשיו. הנאשם אף אינו קרוב לסייג אחריות פלילית.

12. בהתחשב בכל הנאמר עד כה, ובשים לב לעקרון ההלימה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם בגין האירוע המתואר בכתב האישום המתוקן מצוי במנעד שבין עונשי מאסר ופסילה מותנים למשך מספר חודשים לבין לעונשי מאסר בפועל למשך 14 חודשים, פסילת רישיון נהיגה למשך 24 חודשים, מאסר ופסילה מותנים, קנס כספי והתחייבות.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

13. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע הנאשם, יש לקבוע את העונש המתאים לנאשם. בגזירת העונש המתאים לנאשם שמלפניי וכמצוות סעיף 40יא לחוק העונשין, יש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות, אשר אינן קשורות בביצוע העבירות. נסיבות אלה נלמדות, בין היתר, מן האמור בתסקירי שירות המבחן, מטיעוני הסנגור לעונש, מרישומי הפלילי של הנאשם ומדבריו שלו לבית המשפט. בדרך זו חידד תיקון מס' 113 לחוק העונשין את הצורך בהמשך נקיטת שיטת ענישה אינדיווידואלית, הבוחנת נסיבותיו של כל מקרה ואדם המובא לדין (ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(4) 170; ע"פ 5106/99 אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 350; רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.5.2009)).

14. הנאשם יליד 1993, חייל בשירות צבאי סדיר ללא הרשעות קודמות. אטעים כי בעברו הועמד הנאשם לדין בבית משפט השלום לנוער בירושלים, בגין עבירה של נהיגת רכב מנועי ללא רישיון, כפי העולה מגיליון הרשעות תעבורה בעניינו (ת/2). הנאשם לא הורשע וביום 13.2.2012 הטיל עליו בית משפט השלום לנוער צו מבחן (צו דרכי טיפול) למשך 4 חודשים, התחייבות להימנע מביצוע עבירה של נהיגה ללא רישיון ופסילת רישיון מותנית בת 3 חודשים למשך 3 שנים.

15. שירות המבחן ערך שני תסקירים בעניינו של הנאשם. הראשון, מיום 12.9.2013, במסגרתו נסקרו קורות חייו ומצבו המשפחתי של הנאשם, אך מפאת צנעת הפרט אמנע מלפרט מעבר לנדרש. צוין כי הנאשם נטל אחריות מלאה בפני קצינת המבחן לביצוע העבירות בהן הורשע וניכר כי הוא מצר על תוצאותיהן. הנאשם מסר כי בשנים האחרונות חווה תסכולים רבים סביב קשייו הלימודיים, התנהגותיים ורגשיים. להבנתו קשיים אלו, כמו גם תחושות של תסכול, הערכה עצמית נמוכה וחוסר בטחון הובילו אותו להתנהגותו מפרת החוק. הנאשם הביע בפני שירות המבחן חרטה על התנהגותו.

שירות המבחן התרשם כי תפקודו של הנאשם בשנים האחרונות התאפיין בחוסר יציבות, שנבעה

מתחושות של הערכה עצמית נמוכה, סף תסכול נמוך, היפראקטיביות וחרדה, בין היתר בשל חוסר עקביות בדבר זהותו הדתית. הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן כדי לסייע לו להבין את המניעים להתנהגותו העבריינית והסתבכויותיו החוזרות. שירות המבחן ציין כי בשל שירותו הצבאי, יתקשה הנאשם לבצע של"צ ועל כן המליץ להסתפק בצו מבחן למשך שנה.

ביום 31.12.2013 הוגש תסקיר משלים במסגרתו נתן שירות המבחן ביטוי לחשש שהעלה הנאשם כי עונש של פסילה בפועל תפגע בהמשך שירותו הצבאי כנהג תובלה. שירות המבחן ציין כי שוחח עם מפקדיו של הנאשם ואלה הביעו שביעות רצון מתפקודו של הנאשם במסגרת הצבאית, מיכולותיו למלא את הנדרש ממנו ביסודיות ובאחריות והתרשמותם כי המסגרת הצבאית מהווה עבור הנאשם גורם משמעותי ליצירת שינוי בהתנהלותו. שירות המבחן התרשם אף הוא כי המסגרת הצבאית מהווה עבור הנאשם עוגן משמעותי להמשך תפקוד תקין ויש בה אלמנטים המחזקים את תחושות מסוגלותו והערכתו העצמית. לאור זאת ונוכח המוטיבציה שגילה הנאשם להשתלב בטיפול במסגרת השירות, בא שירות המבחן בהמלצה להאריך את עונש הפסילה המותנית התלוי ועומד כנגדו ולהעמיד את הנאשם בצו מבחן לצורך שילובו במסגרת טיפולית, כדי שירכוש כלים להתמודדות במצבי סיכון.

16. **שיקולים לחומרה:** בבסיס השיקולים לחומרה עומדת המדיניות המשפטית, עליה עמדתי לעיל. רבות דובר בפסיקה בצורך להילחם בקטל בדרכים ובית המשפט מצווה להרים את תרומתו למאמץ הלאומי באמצעות ענישה הולמת ומרתיעה. מכאן שיש במקרה זה לתת משקל לשיקולי ההרתעה הן של הרבים ובעיקר לנאשם, נוכח העובדה כי ביצע זה מכבר בעברו עבירה של נהיגת רכב מנועי ללא רישיון.

17. **שיקולים לקולא:** לזכות הנאשם הבאתי בחשבון את גילו הצעיר (יליד שנת 1993), היותו חייל מוערך בשירות סדיר, הודאתו בכתב האישום שתוקן לקולא והחיסכון בזמנו של בית המשפט הכרוך בכך, לקיחת אחריות על מעשיו והבעת הצער והחרטה מצידו. עוד הבאתי בחשבון כי ברקעו של הנאשם אין הרשעות. ובעיקר מצאתי ליתן משקל לעובדה כי הנאשם השתלב היטב בשירות הצבאי, כנהג תובלה מוערך וזהיר, ובמסגרת זו אף משמש כאחראי על חיילים אחרים.

כאמור ההגנה הציגה בפני מסמכים שונים ביניהם מכתבים ממפקדיו של הנאשם וחוות דעת על תפקודו, מהם עולה כי מדובר בחייל מצטיין, המקפיד על נהיגה זהירה ובטוחה בתפקידו כנהג תובלה, תורם ליחידה ומחנך חיילים צעירים רבים. שירות המבחן התרשם אף הוא כי השירות הצבאי מהווה עבור הנאשם מסגרת תומכת, המחזקת אצלו את תחושות מסוגלותו והערכתו העצמית ומדרבנת אותו להמשיך בשינוי החיובי בהתנהלותו. בנוסף לאמור, התרשמתי מדברי הנאשם עצמו כי השירות הצבאי חשוב ויקר לו והוא מעוניין להמשיך ולתרום לצבא בתפקידו הנוכחי.

בנסיבות אלה, שוכנעתי כי יש לעודד את הנאשם להמשיך בשירותו הצבאי המוצלח ובכלל זה לשמש בתפקידו הנוכחי. הנאשם שינה באופן משמעותי את אורחות חייו מאז גיוסו לצה"ל, קיבל אחריות על חיילים ונהג בבטחה בכבישי הארץ. סבורני אם כן כי הפעלת עונש הפסילה על תנאי עשויה לגדוע את הדרך החדשה עליה עלה הנאשם ולהוריד לטמיון את תוצאות מאמציו.

18. נוסף על כך, הנאשם הביע נכונות להשתתף בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן כדי לרכוש כלים להתמודדות עם קשייו והתנהגותו, על מנת שימנע ממעורבות פלילית בעתיד. הנאשם מסר שלמעשה כבר החל לקחת חלק במסגרת הטיפולית שהוצעה לו בשירות המבחן. הדבר מצביע על רצון כן ואמיתי מצד הנאשם לשמר את השינוי שבחיייו.

בהתאם לסעיפים 40ד ו-40ה לחוק העונשין, על בית המשפט לבחון האם ראוי לחרוג מן המתחם בשל שיקולי שיקום המהווים שיקול לקולא; או לחרוג מן המתחם בשל הצורך להגנה על שלום הציבור, המהווה שיקול לחומרה. בענייננו, הנאשם החל למעשה מרצונו לקחת חלק פעיל בהליך טיפולי בדמות מפגשים במסגרת שירות המבחן לצורך רכישת כלים להתמודדות אפקטיבית במצבי סיכון, כפי המלצת שירות המבחן. בנסיבות אלה, ונכח התהליך החיובי שעובר הנאשם לשינוי דרך חייו, התרחקות מחברה שולית והשתלבות מוצלחת בצבא, סבורני כי השיקול השיקומי מצדיק סטייה לקולא מרמת הענישה המקובלת.

לפיכך, נוכח נסיבותיו של הנאשם, סבורני כי אין למתוח את שורת הדין עמו ויש לתן משקל רב לשיקול השיקומי באיזון הראוי למול חומרת מעשיו. מהתרשמות שירות המבחן ומדברי הנאשם בבית המשפט עולה כי מעבר להודאתו במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, הוא הפנים את הפסול שבמעשיו והוא מתחרט על ביצועם. הנאשם התגייס לצבא ובידו רישיון נהיגה תקף בו עושה שימוש לצורך תפקידו כנהג תובלה בשירות הצבאי. לצד המעשים החמורים בהם הורשע הנאשם, בשים לב לגילו הצעיר, יש מקום להשאיר בידו תקווה לשפר דרכיו ולהימנע מלבצע מעשים דומים בעתיד. אם יצליח הנאשם לשקם עצמו ייתרם מכך לא רק הוא עצמו אלא גם החברה תצא נשכרת. בנסיבות אלה, הקלה בעונש במקרה דנן תהווה תמריץ חיובי לנאשם להתמיד בדרך הנכונה שבה החל לפסוע לשם קידום שיקומו והבטחת עתיד טוב יותר בעבורו.

19. אציין כי הנאשם משרת כחייל סדיר והוא מסר כי אינו עובד ואין באפשרות משפחתו לסייע לו כלכלית. הגם שלא הונחו בפני ראיות בעניין זה, דומני כי שכרם של חיילי הצבא הם בבחינת ידיעה שיפוטית ועל כן אביא בחשבון את מצבו הכלכלי במכלול השיקולים לשם קביעת העונש המתאים.

לא התעלמתי מגמול נדרש לנאשם שישקף את הסלידה שחשה החברה נוכח מעשיו ואת הוקעתם הנדרשת. גמול ההולם את מכלול נסיבות המעשה והעושה ימצא ביטוי בהשתתפותו במבחן במסגרתו ישולב הנאשם בהליך טיפולי בשירות המבחן. כך, יוכל הנאשם לערוך התבוננות פנימית ולמנוע הישנות התנהגותו בעתיד. עוד מצאתי כאמור להאריך את תקופת התנאי של עונש הפסילה. סבורני כי שילוב שכזה יאפשר לנאשם המשך פסיעתו בדרך הישר ורווח לחברה בעצם קבלתו כאדם נורמטיבי.

20. באשר לפסילה המותנית התלויה ועומדת כנגד הנאשם, אטעים כי סעיף 36(ו) לפקודת התעבורה קובע כי בית משפט שהרשיע נאשם בעבירה נוספת, רשאי מטעמים שיירשמו, לצוות על הארכת תקופת

הפסילה על תנאי או חידושה לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע שבנסיבות העניין לא יהיה צודק להפעיל את הפסילה על תנאי. אמנם ביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם מצדיק ככלל פסילה בפועל והפעלת הפסילה על תנאי, אך בעניינו של הנאשם, כפי שפרטתי בהרחבה לעיל, סבורני כי קיימים אותם טעמים מיוחדים לסטות מהכלל.

21. אכן, כטענת המאשימה, ככל יש להורות על פסילת רישיון הנהיגה של הנאשם מכוח סעיף 38 לפקודת התעבורה, בגין עבירת נהיגה פוחזת ברכב לתקופה שלא תפחת מ-3 חודשים. עם זאת, בהתאם להוראות סעיף 36(ב) לפקודת התעבורה, בעבירות בהן נקבע עונש מינימום של פסילה, רשאי בית המשפט להטיל את העונש, כולו או מקצתו, לריצוי על תנאי, ובלבד שבית המשפט הורשע להורות על פסילה לתקופה הקצרה מתקופת המינימום, כפי שנקבע בין היתר בסעיף 38 לפקודת התעבורה (ראו למשל, ע"פ (מח' ת"א) 70230/02 **מדינת ישראל נ' סולטן שמעון** (ניתן ביום 16.1.2003)).

בעניינו, סבורני כי פסילת רישיון הנהיגה של הנאשם בשלב זה של חייו, תחטיא את המטרה של הענישה, ושכר העונש יצא בהפסד שיקומו אשר עלול להיפגע במסלולו הצבאי והמקצועי וכתוצאה מכך לשוב לחיים שוליים.

לאור האמור, ומתוך דגש לכיוון שיקומו המלא של הנאשם לאור גילו הצעיר, החלטתי, לפני משורת הדין ובשל מאמציו המשמעותיים, להימנע מפסילה בפועל על מנת לעודד את הנאשם להמשיך בדרכו החיובית.

סוף דבר:

22. מכל הנתונים והשיקולים שפירטתי לעיל, מצאתי להשית על הנאשם עונש בגין כלל האירוע נשוא כתב האישום המתוקן, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, כדלקמן:

א. מאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מהיום יעבור על עבירה נוספת בה הורשע.

ב. הארכת פסילת מותנית של רישיון הנהיגה - אני מורה על הארכת פסילה על תנאי של 4 חודשים, אשר הוטלה על הנאשם ביום 13.2.2012 בתיק 46157-07-11 מבית משפט השלום לנוער בירושלים, לתקופה של שנתיים נוספות.

ג. פסילה על תנאי - הנני פוסל את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה וזאת למשך 12 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שנתיים מהיום יעבור על עבירות של נהיגה פוחזת ברכב, נהיגה ברכב מנועי ללא פוליסת ביטוח או על עבירה נוספת מבין מניין העבירות המחייבות הפעלת התנאי, כמפורט בתקנות התעבורה ובתוספות לתקנות אלה.

ד. הפעלת התחייבות - מופעלת בזאת התחייבות שהוטלה על הנאשם ביום 13.2.2012 בתיק 46157-07-11 של בית משפט השלום לנוער בירושלים בסך של 3,000 ₪ אשר תשולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון עד ליום 1.3.2014 ויתר התשלומים מידי ראשון לכל חודש שלאחר מכן. אי עמידה באחד מהתשלומים יחייב את תשלום מלוא יתרת ההתחייבות לאלתר. פיגור בתשלום יגרור תוספת פיגורים והצמדה מהיום ועד מועד התשלום בפועל. לא יישא הנאשם בכספי ההתחייבות - ייאסר בגין כך למשך 7 ימים.

ה. קנס - קנס בסך 500 ₪ או מאסר למשך 3 יום תחתיו; הקנס ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם עד יום 1.03.2014 ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. פיגור בתשלום אחד מן השיעורים שנקבעו לעיל, יעמיד לפירעון מידי את יתרת הקנס שטרם שולמה ויחייב את הנאשם בתשלום תוספת פיגורים כחוק.

ו. צו מבחן - הנאשם יעמוד לפיקוח של קצין מבחן, כאמור בפקודת המבחן (נוסח חדש), התשכ"ט-1969, למשך תקופה של 18 חודשים, החל מהיום. הכל בהתאם לתכנית, הנחיות ופיקוח שירות המבחן. לא יעמוד הנאשם בצו המבחן, ניתן יהיה לגזור מחדש את עונשו.

ז. מוצגים - ניתן בזאת צו כללי לעניין המוצגים, לפי שיקול דעת המאשימה.

העתק ישלח לשירות המבחן במחוז מרכז.

זכות ערעור לבית משפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב אדר תשע"ד, 12 פברואר 2014, במעמד הצדדים.